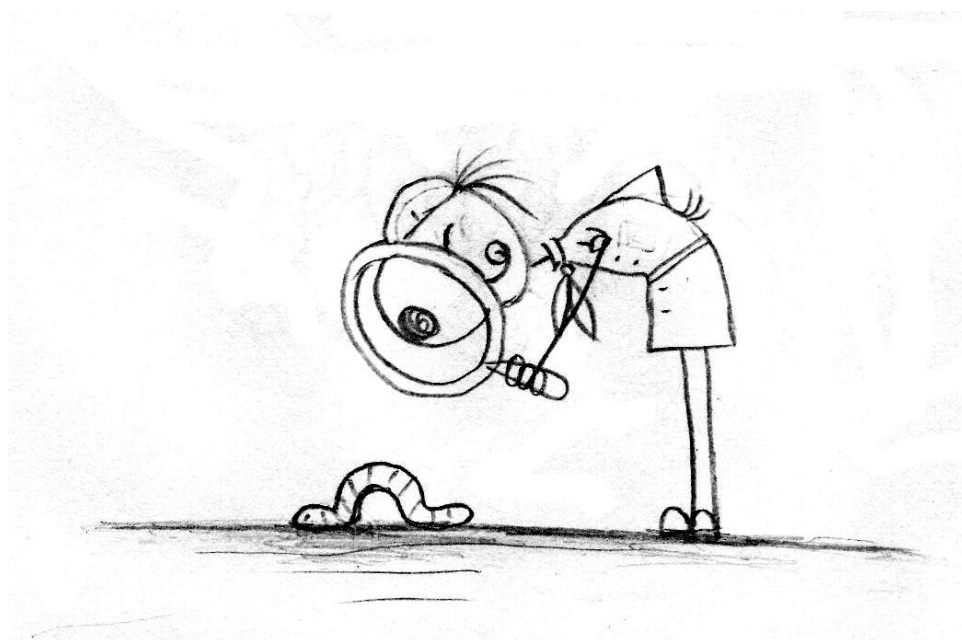


# PRZEWODNIK

DLA OPIEKUNKI STOPNIA

# PRZEWODNICZKI



PRZYGOTOWAŁY:  
phm. Klara Durkowska HR  
phm. Dominika Misiak HR  
phm. Katarzyna Garncarz HR  
phm. Agata Chróścik HR  
phm. Ewa Staszewska HR  
phm. Ewa Machera HR  
phm. Julia Darina HL  
phm. Alina Zajankowska HL

# SPIS TREŚCI

1. Wstęp
2. Wskazówki techniczne
3. Siedem złotych zasad opieki
4. Tabela: zadania i kompetencje przewodniczki
5. Pytania pomocnicze i garść pomysłów
6. O czym jeszcze warto rozmawiać?



# WSTĘP

Droga opiekunko!

Skoro sięgnęłaś po ten poradnik, zależy Ci na tym, żeby próbę swej podopiecznej poprowadzić jak najlepiej. To ciekawe wyzwanie, jeśli tylko twórczo podejdziesz do tematu. Możesz być kimś ważnym i inspirującym. Kroczyć obok i bądź natchnieniem. Więc do dzieła!



**Poradnik podzielony jest na:**

- WSKAZÓWKI TECHNICZNE - praktyczne informacje dotyczące zasad zdobywania stopnia
- SIEDEM ŻŁOTYCH ZASAD OPIEKUNKI - tego warto się trzymać
- TABELA: ZADANIA I KOMPETENCJE PRZEWODNICZKI - jest to tabela czytelnie pokazująca jakie owoce ma przynieść próba naszej podopiecznej. Czytaj ją z otwartym umysłem, konkretne kompetencje osiągnie dzięki wykonywanym zadaniom, niekoniecznie punkt po punkcie, lecz wybranymi i z rozwagą dopasowanymi do Twojej podopiecznej
- PYTANIA POMOCNICZE I GARŚĆ POMYSŁÓW - może pomogą Ci zdiagnozowaniu Twojej podopiecznej i podjęciu wspólnej decyzji nad czym dokładnie warto popracować
- O CZYM JESZCZE WARTO ROZMAWIAĆ? - Proponujemy Ci pytania, które możesz postawić swej podopiecznej przy waszym spotkaniu i w czasie rozpisywania próby instruktorskiej. Niekoniecznie musisz zadawać je wprost, lecz powinnaś znać na nie odpowiedź.

# WSKAZÓWKI TECHNICZNE



	<b>PODOPIECZNA</b>	<b>OPIEKUNKA</b>
<b>PRZED ROZPOCZĘCIEM PRÓBY</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▷ harcerka po kursie metodycznym</li> <li>▷ w stopniu samarytanki</li> <li>▷ wybór opiekunki próby na stopień adekwatny do swoich potrzeb i oczekiwań</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▷ najlepiej hufcowa lub instruktorka oddelegowana przez hufcową</li> <li>▷ instruktorka w stopniu minimum podharc mistrzyni i wędrowniczki</li> <li>▷ wykazuje się otwartością, podpowiada, wskazuje kierunek realizacji próby</li> </ul>
<b>START</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▷ moment w którym rozpoczęła pełnić funkcję wychowawczą (przyboczna lub drużynowa)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▷ towarzyszy w realizacji działań wychowawczych</li> </ul>
<b>PRZEBIEG PRÓBY</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▷ bierze udział w kursie przewodniczek</li> <li>▷ pełni funkcję wychowawczą minimum 6 miesięcy</li> <li>▷ aktywnie uczestniczy w życiu hufca</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▷ czuwa nad systematyczną realizacją próby</li> <li>▷ wprowadza w grono instruktorskie</li> <li>▷ inspiruje, podpowiada jak wychowywać mądrze</li> <li>▷ wizytuje zbiórkę drużyny, biwak, obóz letni za którego przygotowanie jest odpowiedzialna jej podopieczna, wystawia opinię</li> <li>▷ systematycznie spotyka się z kandydatką (osobiste, listowne, telefoniczne, mailowe, etc.)</li> </ul>
<b>META</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▷ pełnoletnia harcerka (w stopniu wędrowniczki)</li> <li>▷ przygotowanie sprawozdania z próby</li> <li>▷ udział w komisji instruktorskiej</li> <li>▷ zakończenie próby</li> <li>▷ złożenie zobowiązania instruktorskiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▷ pomaga w przygotowaniu sprawozdania, podsumowuje próbę z kandydatką</li> <li>▷ sporządzenia opinię na temat kandydatki</li> </ul>

# SIEDEM ZŁOTYCH ZASAD OPIEKUNKI



1. Pamiętaj, że ważne jest nawiązanie więzi z podopieczną. Powinnaś ją znać nie tylko jako harcerkę ale przede wszystkim jako człowieka- jej mocne oraz słabe strony, pasje, talenty, potrzeby i problemy. Aby zbudować dobrą relację Ty również musisz dać się poznać.
2. Ty jesteś dla niej przewodnikiem, który wprowadza ją w grono instruktorskie. Zachęć ją do poznawania innych środowisk harcerskich, do brania udziału w imprezach hufca, chorągwi, okręgu.
3. Twoja kandydatka to harcerka należąca nie tylko do drużyny, ale także do hufca. Zaproponuj swojej podopiecznej systematyczne uczestnictwo w zbiórkach drużyny hufcowej, to zawsze miejsce inspiracji, czerpania z pomysłów hufcowej, a także możliwość podpytania innych drużynowych, jakie mają pomysły na realizację konkretnych celów.
4. Pamiętaj, że zdobywanie stopnia jest procesem. Dwa spotkania (na wyznaczenie zadań oraz ich podsumowanie) nie wystarczą! Inspiruj ją, motywuj, bądź przy niej przez cały okres trwania próby.
5. Pamiętaj o „dłoni/ręce metody”, wkomponuj ją w próbę kandydatki. W szczególności pamiętaj o przykładzie własnym i zasadzie dobrowolności.
6. Twoja podopieczna nie musi mieć próby z składającej się z 40 przeróżnych zadań. Liczy się jakość, a nie ilość i przede wszystkim czy to, co robi w ramach swojej próby ma sens. Próba powinna wynikać z potrzeb jej środowiska, drużyny (hufca) oraz dawać pożytek. Bacznie obserwuj w czym Twoja podopieczna jest dobra, a nad czym musi popracować.
7. Ta próba jest dla niej, nie ona dla próby. Bądźcie elastyczne, pamiętajcie że najważniejszy jest cel, który można zrealizować różnymi metodami.

**Zanim przeczytasz kolejny rozdział zapoznaj się z załącznikiem nr 1 do Regulaminu Stopni Instruktorskich Harcerek ZHR o kompetencjach przewodniczki.**

# PYTANIA POMOCNICZE I GARŚĆ POMYSŁÓW



## I. DRUŻYNOWA, KOMENDANTKA PODOBOZU WYCHOWAWCA

### 1. PLANUJE PRACĘ I REALIZUJE PLAN PRACY DRUŻYNY:

*Czy wyznacza indywidualne zadania każdej harcerce?*

*Czy wyznacza cele dla zastępów i całej drużyny?*

*Czy znasz sytuacje każdej twojej harcerki? Czy zna ich słabe i mocne strony?*

*Czy realizuje plan pracy jaki stworzyłaś na początku roku? Czy wybiera tylko niektóre elementy?*

*Czy wykorzystuje techniki harcerskie ?*

*Czy każda jej harcerka odpali ognisko od jednej zapałki?*

- Chciałabym kiedyś pojechać z drużyną na obóz ze skautami z innego kraju, ale to pewnie niemożliwe...

-Niemożliwe są tylko rzeczy, których nie chcemy zrobić. Znam drużynową, która organizowała niedawno obóz ze skautami z Hiszpanii. Jeśli chcesz, pomogę Ci nawiązać z nią kontakt, na pewno chętnie podzieli się swoim doświadczeniem.

### 2. PROWADZI ZASTĘP ZASTĘPOWYCH:

*Jak się czuje w swoim ZZ?*

*Jak ocenia relacje w ZZ?*

*Czy spotkania ZZ obfitują w nowe formy pracy, które mogą inspirować zastępowe?*

*Czy ZZ dobrze się bawi?*

*Czy dostrzegła już jakiś owoc swojej pracy z ZZ?*

*Czy jej zbiórki odbywają się systematycznie?*

*Czy są inspirujące dla jej zastępowych?*

Poproś swoją podopieczną by sięgnęła pamięcią do czasów, gdy sama była zastępową. Co było dla niej wtedy największym wsparciem? Czego jej brakowało? Skąd czerpała inspiracje? Planując pracę ze swoim ZZ, niech czerpie z własnych doświadczeń, nawet jeśli były negatywne.

- Jak byłam zastępową, nigdy nie wiedziałam skąd brać pomysły na zbiórki. Rzadko spotykałyśmy się na zbiórkach ZZ, a jeśli już się one odbywały, to rozmawiałyśmy

tylko o sprawach organizacyjnych drużyny.

- Wykorzystaj to doświadczenie. Niech ono Ci podpowie, jakie tematy poruszać podczas spotkań ZZ i motywuje do tego by stworzyć silny ZZ. Sama wiesz jak ciężko jest być zastępową bez wsparcia i inspiracji.

### 3. WYCIĄGA WNIOSKI Z PODJĘTYCH DZIAŁAŃ, PODDAJE JE EWALUACJI

*Czy podsumowała już np. zimowisko?*

*Czy udało jej się zrealizować jeden z celów śródrocznych?*

*Czy zagląda w ciągu roku do swojego plany pracy drużyny?*

*Czy podsumowuje swoją pracę co jakiś czas? Czy wie na jakim etapie realizacji celów stoi?*

*Czy cele jakie założyła na początku roku wciąż są adekwatne?*

*Co by zmieniła w swojej działalności z drużyną, gdyby mogła cofnąć czas? Co by doradziła drużynowej, która chce zorganizować obóz/biwak w podobnym miejscu lub o podobnej tematyce?*

Dbaj o to by Twoja podopieczna systematycznie podsumowywała swoją pracę. Samodzielnie, a także prowadziła dialog w gronie osób, z którymi współpracuje, lub coś zorganizowała (ZZ, kadra hufca, kadra szczepu, itp.) Dobrze było by zachęcić ją do podsumowywania każdej zbiórki drużyny/hufca/biwaku.

Ewaluacja... o nie! Nic bardziej mylnego, ona wcale nie musi być nudna. Wystarczy mieć tylko kartki, kredki (im więcej możliwych materiałów plastycznych tym lepiej) i oczywiście harcerki z drużyny. Teraz tylko kilka drobnych podpowiedzi z Twojej strony i do dzieła, dajcie się ponieść wodzy fantazji! Świetne pomysły gwarantowane! Po skończonej pracy wymieniamy się kartami ewaluacji, wypełniamy i oprócz ciekawych pomysłów kart ewaluacji otrzymujemy ważną informację zwrotną, którą następnie poddajemy analizie. Otrzymujemy w ten sposób obraz efektów naszej działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, a także informację o procesach zachodzących w drużynie i jej ogólnej kondycji.

### 4. TWORZY DIAGNOZĘ JEDNOSTKI, WYZNACZA CELE, UKŁADA PROGRAM, REALIZUJE, PODSUMOWUJE, WYCIAGA WNISOKI

*Czy pisząc plan pracy rozumie po co pisziesz charakterystykę/diagnozę i jak na jej podstawie wyciąga wnioski?*

*Czy wykorzystuje wszystkie elementy metody harcerskiej? Czy może któryś zaniedbuje, bo jest mniej wygodny?*

*Czy wie jaka będzie jej drużyna za 3 lata? Planuje tak daleko?*

*Czy dobiera adekwatnie formy pracy, które pomogą Ci zrealizować swoje cele?*

## 5. DBA O ROZWÓJ HARCEREK – PROWADZI PRACĘ WYCHOWAWCZĄ

*Czy wyznacza indywidualne zadania każdej harcerce?*

*Czy zna sytuacje każdej swojej harcerki? Czy zna ich słabe i mocne strony?*

*Czy wie jakie są oczekiwania jej harcerek wobec jej samej?*

*Czy pamięta, że swoi zachowaniem wychowuje?*

*Czy dobrze złożyła mundur? Czy zachowuje swoje rzeczy w czystości?*

*Czy opanowała emocje w chwili gniewu? Czy obdarzyła dobrą radą?*

Poproś swoją podopieczną, by zastanowiła się, czego najbardziej potrzebują jej harcerki. Pokaż jej jak napisać dobrą charakterystykę. Może warto wyznaczyć sobie różne dziedziny życia (np. rodzina, wiara, szkoła, harcerstwo, zainteresowania) i pod tym kątem opisywać każdą drużynę? Podpowiedz jej, żeby nie pisała co roku tego samego, niech się skupi na tym, co się zmieniło i według tego wyznacza kolejne cele.

- W charakterystykach napisałam to samo, co w zeszłorocznym planie. Nie widzę sensu żeby coś zmieniać, przecież to te same dziewczyny!

- Chcesz powiedzieć, że rok działalności w drużynie nie pomógł im się rozwinąć w żaden sposób? Może jednak choć w małym stopniu się zmieniły? Tobie ten rok zapewne pozwolił je lepiej poznać. Może odkryłaś w nich nowe pola do rozwoju lub pracy nad sobą?

## 6. ORGANIZUJE ZBIÓRKI DRUŻYNY, WYJAZDY, BIWAKI, OBOZY, KOLONIE, AKCJE ZAROBKOWE

*Czy znalazła już kierownika placówki? Miejsce obozowe?*

*Czy w planie pracy drużyny wzięła pod uwagę, by program obozu, odpowiadał na potrzeby wynikające z podsumowania całego roku pracy?*

*Czy stylizacja obozu jest ambitna i spełnia cele wychowawcze i programowe?*

*Czy przygotowując obóz zrobiła analizę drużyny? Czy wie co osiągnęła, które sprawy trzeba zamknąć, które podsumować wraz z drużyną?*

*Czy organizując biwak pamięta o elementach puszczaństwa (spanie pod namiotem, gotowanie na ognisku, itp.)?*

*Czy w jej planie pracy nie zabrakło takich form pracy jak rajd, wycieczka, biwak, sploty?*

Spytaj kandydatkę czy pamięta swoje pierwsze biwaki i obóz. Jakim były przeżyciem dla niej? Jak wpłynęły na budowanie relacji z pozostałymi harcerkami z zastępu i drużyny? Jak wpłynęły na jej wizerunek drużynowej?

Zachęć ją by czerpała inspirację ze środowisk harcerskich w całej Polsce. Może warto udać się na wędrowną do obozu organizowanego przez inny okręg?



## 7. PROWADZI DOKUMENTACJĘ DRUŻYNY, GOSPODARKE FINANSOWĄ I SPRZĘTOWĄ

- Czy systematycznie uzupełnia karty ewidencyjne harcerek?*
- Czy posiada książkę rozkazów?*
- Czy posiada ewidencję krzyży harcerskich?*
- Czy uzupełniła na czas swoją książkę finansową?*
- Czy gromadzi faktury?*
- Czy wpisała już nowy namiot do książki inwentarzowej?*
- Czy gromadzi podstawowe regulaminy?*
- Czy zarządzała już grupową konserwacją sprzętu po obozie/ sprzątnięciem magazynu?*
- Czy udało jej się to zrobić wraz z drużyną?*
- Czy udało jej się w tym roku powiększyć zasobność sprzętu biwakowego i obozowego drużyny?*

Warto podsunąć twojej podopiecznej pomysł, by stworzyła ewidencję harcerek w formie nawiązującej do obrzędowości drużyny. Może to być jakąś ładna książka z logiem drużyny albo specjalnie przygotowane i ozdobione karty harcerek.

- Zbieramy pieniądze na dofinansowanie zimowiska. Chcemy przed świętami zorganizować akcję w supermarkecie – będziemy pakowały klientom zakupy do toreb.
- A może zorganizujecie świąteczny stragan przy parafii, gdzie będziecie sprzedawać własnoręcznie zrobione kartki i ozdoby na choinkę? Albo zapakujecie sianko na wigilijny stół wraz z życzeniami i będziecie rozprawdzać wśród parafian?

## 8. ODPOWIEDZIALNA ZA ZDROWIE I ŻYCIE HARCEREK

- Czy znalazła już opiekę medyczną na zimowisko? Czy wie, gdzie jest najbliższy szpital? Pogotowie? Apteka? Policja?*
- Czy pamiętała o zgłoszeniu drużyny do ubezpieczenia śródrocznego?*
- Czy zna regulamin bezpiecznego poruszania się po drogach, przeciwpożarowy, dotyczący kąpeli wodnych?*
- Czy ma poczucie, że jest za kogoś odpowiedzialna?*
- Czy zatwierdza każdy biwak?*

Uświadom swojej podopiecznej, że pełniąc funkcję drużynowej podejmuje także odpowiedzialność prawną.

Pamiętaj, bezpieczeństwo na pierwszym miejscu! Instruktor/drużynowa = świadomy i odpowiedzialny wychowawca! Sięgnij teraz pamięcią ile fajnych i szalonych rzeczy robiłaś będąc małą harcerką i odnieś to na chwilę do bezpieczeństwa. Zastanówmy się zatem czy można zrobić rzeczy inspirujące i atrakcyjne dla młodych harcerek, ale pamiętając przy tym cały czas, żeby były one jak najbardziej bezpieczne. Odpowiedź jest prosta. Można. Tylko należy zawsze mieć w pamięci jedną prostą dewizę **FAJNA ZABAWA TO BEZPIECZNA ZABAWA!**

## II. OPIEKUNKA PRÓB NA STOPNIE HARCERSKIE

### 1. UKŁADA PRÓBĘ WRAZ Z KANDYDATKĄ

*Czy zna swoje podopieczne powierzchownie, czy bardzo dobrze?*

*Skąd czerpie pomysły przy układaniu próby?*

*Czy kieruje się regulaminem stopni?*

### 2. CZUWA NAD PRZEBIEGIEM PRÓBY, MOTYWUJE

*Czy interesuje się przebiegiem próby?*

*Jak często widzi swoje podopieczne?*

*Czy proponuje rozwiązania w trudnych wypadkach?*

*Czy systematycznie kontaktuje się z podopieczną?*

Praca ze stopniami jest najważniejszym działaniem wychowawczym. Dlatego bardzo ważne jest podjąć się tego zadania z wrażliwością i odpowiedzialnością. Tylko dzięki kontaktowi indywidualnemu poznasz harcerkę, jej rozwój, jej zainteresowania, jej doświadczenie. Miej zawsze czas dla swojej podopiecznej.

### 3. WPLATA STOPNIE W PROGRAM PRACY DRUŻYNY

*Czy próba kandydatki odzwierciedla się w pracy drużyny?*

*W jaki sposób stopnie są realizowane w drużynie?*

Przy układaniu próby kandydatki należy pamiętać o poziomie, na jakim zdobywa stopień. Ważnym elementem wymagań jest udzielenie się w drużynie (hufcu). Służba instruktorska jest odzwierciedleniem poziomu stopnia i doświadczenia, jakie jest powiązane z pracą wychowawczą w drużynie.

### 4. JEST RZECZNIKIEM KANDYDATKI I JEJ PRÓBY

*Czy zdaje sobie sprawę z tego, że jest odpowiedzialna za przebieg próby kandydatki?*

*Czy wie, że jest łącznikiem pomiędzy kandydatką a kapitułą?*

Nie wystarczy, że będziecie działać tylko według regulaminu. Opiekunka pomoże ocenić, zinterpretować. W chwilach słabości pomoże się odnaleźć i dostrzec postępy. To opiekunka od chwili rozpisania i otwarcia próby jest odpowiedzialna za rozwój osobowości i ukierunkowania myślenia i postępowania harcerki.

### III. CZŁONKINI KADRY HUFCA

#### 1. ZAJMUJE SIĘ SZKOLENIEM ZASTĘPOWYCH

*Czy zna mocne i słabe strony zastępowych ze swojej drużyny?*

*Czy stara się diagnozować ich potrzeby i wychodzi im na przeciw?*

*Czy prowadziła zajęcia na kursie zastępowych?*

*Jakie ma po nich wspomnienia? Czy uczestniczyłaś w organizacji Kursu Zastępowych/warsztatów dla zastępowych, na czym polegało jej zadanie?*

*Czy widzi potrzebę równania poziomu kształcenia zastępowych przez kursy organizowane przez kadrę hufca dla wszystkich zastępowych w hufcu?*

*Czy pamiętała o ewaluacji swoich zajęć, podsumowywaniu ich efektywności? Jakie wysunęła wnioski na przyszłość, które pomogą jej poprowadzić jeszcze lepsze i ciekawsze zajęcia?*

*Jak przebiegała jej współpraca z kadrą kursu? Czy ich wizje roli zastępowej pokrywają się?*

*Co wg niej jest najważniejsze do przekazania na Kursie Zastępowych/warsztatach dla zastępowych?*

*Czy przed organizacją kursu/warsztatów zrobiła diagnozę ZZ hufca?*

*Czy dba także o rozwój kandydatek na funkcję przybocznej zuchowej? Czy odnalazła dla niej miejsce stażu instruktorskiego?*

*Czy rzetelnie przygotowuje się do prowadzonych zajęć?*

*Czy prowadzone przez nią zajęcia są ciekawe i inspirujące młode zastępowe?*

*Czy jest otwarta na poruszanie trudnych tematów z kursantkami?*

Upewnij się że twoja podopieczna wie, że bardzo istotne jest utrzymywanie z zastępowymi bliskich kontaktów, wychodzących poza ramy zbiórek.

Spytaj podopieczną, czy zauważyła postępy w pracy zastępowych po odbytych kursie.

#### 2. AKTYWNI UCZESTNICZY W PRACY HUFCA

*Jak Twoja podopieczna czuje się wśród kadry hufca?*

*Czy ma dobre relacje z innymi członkiniami kadry?*

*Czy potrafi czerpać z ich doświadczenia, dzielić się swoimi spostrzeżeniami?*

*Czy jest ambasadorem swojej drużyny/gromady? (Negocjuje terminy, formy różnych wydarzeń na forum hufca, by były jak najbardziej dostępne dla jej podopiecznych i dopasowane do ich potrzeb)*

*Czy zna wszystkie struktury, które funkcjonują w hufcu? Z którymi z nich współpracuje?*

Dla poprawy relacji i budowania jedności nie ma nic lepszego jak wspólny, kadrowy wyczyn - wspomina się go potem latami.

Może dla lepszego poznania warto spotkania kadry aranżować w domach członkiń? Mogą to być planszówki, wspólne spotkania kulinarne, poznawanie kuchni świata, sporty kwalifikowane, spotkania „kinomaniaka” (wieczór filmowy, lub kino), itp.

Więcej ludzi to większe możliwości – może np. bal przebierańców z nauką tańców zespołowych? Np. bal karnawałowy, Andrzejkki, urodziny członkiń kadry hufca, Sylwester.

Może warto w hufcu współtworzyć bank pomysłów? Może chciałaby się tym zająć? Pomóc sobie i innym drużynowym w podobnej sytuacji? Podkreślić, że zbiórki drużyny hufcowej to świetne źródło inspiracji do pracy z ZZ i drużyną.

### 3. PODEJMUJE AKCJE W HUFCU (RÓWNIEŻ JAKO SZELOWA AKCJI, KOMENDANTKA)

*Czy widzi potrzebę współpracy z innymi drużynami?*

*Czy dostrzega, jakie niesie to za sobą pozytywy dla niej, dla drużyny, dla całego hufca?*

*Czy miała okazję sprawdzić swe umiejętności organizacyjne na polu szerszym niż jej drużyna/gromada?*

*Czy potrafi wyjść z własną inicjatywą, chęcią podjęcia działań na rzecz całego hufca?*

*Czy ma poczucie współodpowiedzialności za kształtowanie wizerunku hufca na terenie miasta?*

*Czy ma odwagę podejmować się wciąż nowych i trudniejszych zadań?*

*Czy wie, co jej drużyna może zaproponować hufcowi? Czym może się podzielić?*

*Jak się jej współpracowało z innymi drużynowymi hufca przy okazji współorganizacji jakiegoś wydarzenia dla hufca?*

*Czy otwiera się na inne drużyny i drużynowe?*

*Jak ocenia swoje umiejętności organizacyjne?*

Każda drużyna ma swoje mocne strony, którymi może się pochwalić przed innymi (śpiew, sprawdzona trasa na wędrowkę, teatr itd.). Taka inicjatywa, zorganizowania czegoś dla całego hufca, to świetny sprawdzian zgrania dla ZZ, warsztat w doskonaleniu prezentowanych talentów, ogromna satysfakcja, która przekłada się na pracę w drużynie.

## **IV. CZŁONKINI KADRY KURSU**

### 1. PROWADZI ZAJĘCIA

*Co się udało w jej drużynie, czym mogłaby się podzielić z innymi na kursach metodycznych?*

*Czy stworzyła przemyślany plan/scenariusz swoich zajęć, określiła cele, formy, czas trwania zajęć?*

*Czy nie tylko posiada wiedzę, ale potrafi ją przekazać?*

Podpowiedz swej podopiecznej, żeby przypomniwała sobie prowadzących, którzy ją zainspirowali i zaciekawili tematem swych zajęć.

Nie jest dobrym pomysłem prowadzenie zajęć na kursach metodycznych „a vista”, bez przygotowania, „bo przecież wszystko wiem”.

- Doskonale znam rękę metody – poprowadzę te zajęcia bez żadnego problemu! Nie muszę się nawet do nich przygotowywać!  
- A w jaki sposób zastosujesz elementy ręki metody w swoich zajęciach?

## 2. TWORZY MATERIAŁY METODYCZNE

*Czy potrafi przygotować zestawienie, skrypt, wypunktować najważniejsze informacje?  
Czy jest świadoma, że jej cenne uwagi i spostrzeżenia zebrane na piśmie mogą służyć pomocą kolejnym pokoleniom drużynowych?*

Twój komiks o zasadach dobrej zbiórki stał się bestsellerem w naszym hufcu!

Jak Twoja podopieczna prowadzi notatki w szkole, na uczelni? Mapa myśli, punkty, tabelki, ciągły tekst? Zastanówcie się wspólnie, która forma zebrania materiału jest ciekawsza, bardziej czytelna, z której łatwiej się uczyć.

## 3. JEST CZŁONKINIĄ KADRY

*W jakiej roli w kadrze kursu najlepiej się czuje Twoja podopieczna?  
Czy potrafi się bezkonfliktowo komunikować w zespole instruktorek?  
Czy śmiało i odważnie wyraża chęć pomocy w współtworzeniu działań kursowych?*

Przypomnij sobie piramidę uczenia się, jest tam jasno i wyraźnie zobrazowane, że aż 80% wiedzy przyswajamy, gdy uczymy innych, więc nie ma lepszej metody, która przekona nas, że warto pojechać na kurs współtworząc jego kadrę.

## 4. UCZESTNICZY W PLANOWANIU I PODSUMOWANIU KURSU

*Czy zapoznała się z minimum kursu i innymi regulaminami dotyczącymi kształcenia?  
Czy potrafi dopasować metody do odbiorców, warunki zewnętrzne do potrzeb i do zrealizowania wyznaczonych celów?  
Czy dzieli się swoimi spostrzeżeniami o przebiegu kursu na bieżąco z jego kadrą?*

## 5. DBA O SWOJE KSZTAŁCENIE

*Kiedy ostatnio przeczytała książkę o tematyce harcerskiej, pedagogicznej, specjalistycznej?  
Czy brała udział w konferencji instruktorskiej?  
Czy wymienia doświadczenia z innymi instruktorkami? W jaki sposób?  
Czy czyta prasę harcerską?*

## V. UCZESTNICZY W ŻYCIU CHORĄGWI

### 1. BIERZE UDZIAŁ W WYBORACH

*Czy interesuje się życiem chorągwi/okręgu?*

*Czy zna obecne władze chorągwi i okręgu?*

*Czy zdaje sobie sprawę że by podsumować działanie chorągwi/okręgu musi uczestniczyć w wydarzeniach na tym szczeblu?*

*Czy wie, na kogo chciałaby oddać swój głos?*

*Czy zna instruktorki odpowiedzialne za funkcjonowanie chorągwi?*

*Czy wie jakie funkcje można pełnić w chorągwi/okręgu?*

*Czy wie, które instruktorki z jej środowiska działają na forum całej Organizacji?*

„Tę druhnę skądś kojarzę...” - to dobry znak, a jeszcze lepiej, gdybyś wiedziała jaką funkcje pełni w naszej chorągwi. Nie ma do tego prostszej drogi niż branie udziału w imprezach chorągwi czy wyborach do okręgu.

### 2. BIERZE UDZIAŁ W IMPREZACH CHORĄGWI

*Czy uczestniczy w życiu swojego hufca/chorągwi?*

*Czy stara się angażować swoje harcerki do uczestnictwa w życiu hufca/chorągwi?*

*Czy zna inne drużyny działające w jej środowisku (w hufcu i chorągwi)?*

*Czy chce czerpać od innych jednostek, poznawać ich historię i sposób pracy?*

*Czy i w jaki sposób czerpie od innych środowisk/instruktoerek?*

„Nie mam pomysłu...” Czy i Ciebie czasem nie dopada ten bezlitosny slogan? Koniec z tym! Od teraz już wiesz, po co wraz z drużyną uczestniczysz w imprezach chorągwi. Jest to przecież doskonały czas na wymianę doświadczeń, obserwację, podpatrywanie nowych rozwiązań. Wystarczy tylko być otwartym na nowe i świeże pomysły, kreatywne rozwiązania i zaskakujące, ale inspirujące treści. Nie zapominajmy również o szukaniu przyjaciół, a imprezy chorągwi to doskonała okazja by ich znaleźć na lata.

### 3. PEŁNI FUNKCJĘ SZCZEPOWEJ/JEST AKTYWNA W OKRĘGU LUB OBWODZIE

*Czy włącza się w działanie swojego szczepu?*

*Czy zna władze swojego okręgu?*

*Czy jest zorientowana w obecnej działalności swojego środowiska?*

*Czy dba o relacje panujące między instruktorkami w szczepie?*

# O CZYM JESZCZE WARTO ROZMAWIAĆ ?



## POSTAWA:

Czy w codziennym życiu jest wierna swoim przekonaniom i wartościom, które wyznaje?

Czy jest otwarta?

Czy ma odwagę, by rozmawiać na różne tematy, konsultować, prezentować swoje zdanie?

Czy umie wysłuchać innego zdania, uszanować je, wziąć pod uwagę, zaakceptować jego odmienność od własnego?

Czy podejmuje stałą pracę nad sobą, swoją osobowością, rozwojem duchowym i emocjonalnym?

Czy rozlicza się ze swoich postanowień?

Czy akceptuje siebie?

Czy ma świadomość tego, że jej wygląd zewnętrzny jest jej wizytówką?

Czy umie dopasować swój strój do okoliczności oraz do swojego ciała, figury i charakteru?

Czy prowadzi zdrowy tryb życia (uprawia sport, dba o zdrowe odżywianie)?

## SŁUŻBA:

Czy dokonała wyboru konkretnej, indywidualnej służby, która jest odpowiedzią na realne potrzeby danego środowiska (harcerskiego, rodzinnego, społeczności lokalnej, konkretnej grupy lub osoby)?

Czy służba stanowi krok w jej rozwoju własnym i odpowiada jej predyspozycjom? (Służba może być pełniona w ramach próby na stopień harcerski lub poza nią.)

## DZIAŁANIE:

Czy umie dobrze gospodarować swoim czasem?

Czy potrafi dokonać oceny swoich działań?

Czy potrafi przyznać się do błędów?

Czy potrafi dokonywać świadomych wyborów (wybór szkoły, profilu klasy, rozwój zainteresowań poza szkołą, wybór kierunku studiów), biorąc pod uwagę swoje talenty i predyspozycje?

Czy pogłębia swoje umiejętności i zdobywa nowe pod kątem przyszłych wyborów zawodowych (kursy, szkolenia)?

## RELACJE:

Jakie są relacje z drugim człowiekiem, rodziną i Bogiem?

Czy umie słuchać i rozmawiać na trudne tematy?

Czy podejmuje konkretne obowiązki domowe i żyje w zgodzie z wszystkimi członkami swojej rodziny?

Czy w ciągu dnia znajduje czas na swoją rodzinę i przyjaciół, czy ma czas dla siebie?

Czy na rzecz działalności harcerskiej nie zaniedbuje swoich obowiązków rodzinnych czy szkolnych?

**MIEJSCE NA NOTATKI, PYTANIA, ZŁOTE  
MYŚLI...**